

Septuagesima

Tid og sted: 12/2 2017 kl. 9 og 10.30 i Ødsted og Jerlev

Salmevalg

736: Den mørke nat forgangen er

294: Talsmand som på jorderige

370: Menneske, din egen magt

170: Fra verdens morgenstund udgår

728: Du gav mig, o Herre, en lod af din jord

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Jesus sagde: ”Himmeriget ligner en vingårdsejer, der tidligt om morgenen gik ud for at leje arbejdere til sin vingård. Da han var blevet enig med dem om en dagløn på en denar, sendte han dem hen i sin vingård. Ved den tredje time gik han ud og så nogle andre stå ledige på torvet, og han sagde til dem: Gå I også hen i min vingård, så skal jeg betale, hvad I har ret til. De gik derhen. Igen ved den sjette og den niende time gik han ud og gjorde det samme. Ved den ellefte time gik han derhen og fandt endnu nogle

stående dér, og han spurgte dem: Hvorfor har I stået ledige her hele dagen? De svarede ham: Fordi ingen har lejet os. Han sagde til dem: Gå I også hen i min vingård. Da det blev aften, sagde vingårdens ejer til sin forvalter: Kald arbejderne sammen og betal dem deres løn, men sådan, at du begynder med de sidste og ender med de første. Og de, der var blevet lejet i den ellefte time, kom og fik hver en denar. Da de første kom, troede de, at de ville få mere; men også de fik hver en denar. Da de fik den, gav de ondt af sig over for vingårdsejeren og sagde: De sidste dér har kun arbejdet én time, og du har stillet dem lige med os, der har båret dagens byrde og hede. Men han sagde til en af dem: Min ven, jeg gør dig ikke uret. Blev du ikke enig med mig om en denar? Tag det, der er dit, og gå! Jeg vil give den sidste her det samme som dig. Eller har jeg ikke lov til at gøre, hvad jeg vil, med det, der er mit? Eller er dit øje ondt, fordi jeg er god? Sådan skal de sidste blive de første, og de første de sidste.”

Prædiken

To retfærdighedsbegreber står over for hinanden i lignelsen om arbejderne i vingården: ”Noget for noget” og ”nåde for intet”. Retfærdighedsbegreberne kan siges at høre to forskellige riger til: denne verdens riger og Gudsriget. Det retfærdighedsbegreb, som vi kender til, og som hører verden til, er det første: noget for noget. Det gennemsyrrer hele vores omgang med andre mennesker; vores retssamfund bygger helt grundlæggende på det princip. Vi handler efter det princip. Vi arbejder efter det princip. Vi yder hinanden tjenester efter det princip. Vi giver sågar gaver efter det princip.

Det andet retfærdighedsbegreb, nåde for intet, kender vi stort set kun til i forholdet mellem et barn og dets forældre. Og derudover kan vi have en fornemmelse for det i et skabelsesperspektiv: Altså at vi har fået livet; og at vi lever er i sig selv ”nåde for intet”.

Men når livet så er blevet til; når vi er sat her på jorden blandt andre mennesker, så støder der også et kald til. Og der er én, der kalder. I lignelsen er det vingårdsejeren. Han går til torvet tidligt om morgenen og ser sig omkring. Der

er markedsdag på torvet og folk er så småt begyndt at handle, mens andre først er ved at sætte boder op, og atter andre er ved at ankomme. I den fugtige og friske morgenluft dufter det allerede af citroner, oliven og mange forskellige krydderier. I et hjørne sidder en flok gamle mænd og drikker the. De taler om de nye oprørsbevægelser, der ønsker et selvstændigt jødisk rige. Ved en hestevogn kan man købe kostbar nardusolie; det er et sjældent syn. Der sælges også vin og tørrede druer; og man kan købe farvestrålende tæpper, robuste træbænke og kobbergryder i mange størrelser. Og midt på markedspladsen står daglejerne. De venter på, at bønderne fra området kommer og hyrer dem. Det er høsttid, og der er brug for mange hænder. Og vingårdsejeren går derhen og lejer arbejdere til sin vingård. Han *kalder* dem. Flere gange i løbet af dagen går han hen til torvet for at kalde: Er der nogle arbejdere? Hver gang ser han nogle nye, og han kalder også dem til arbejdet i vingården. I den sidste time inden solnedgang – den ellefte time – går han derhen en sidste gang. Der er ved at

være tomt på torvet. Endnu en dag på markedet er næsten slut, og mange folk er på vej hjem for at forberede sig på aftenen og natten. Men der står stadig en lille flok daglejere midt på torvet. Og vingårdsejeren undrer sig, men han går beslutsomt derhen og beder dem følge med i vingården. Også de sidste er kaldet.

Og i vingården modtager alle en dagløn; en denar. Konflikten står malet i arbejderens ansigter: ”Du har stillet de sidste lige med os! Og vi sled og slæbte, da solen stod højest på himlen; vi har fået vabler på hænderne og er blevet solbrændt i nakken, mens de sidste stod og hang på torvet i middagens hede og arbejdede en time, da temperaturen atter var behagelig. Og nu får de det samme som os!”

Uhh... vi kender den uretfærdighed. Den forgifter vores sind; den gør os blinde for alt andet og vækker vores harme. Og hvorfor egentlig? Hvad vil vi opnå? At de andre får mindre eller at vi får mere? Og konflikten er udløst af de vidt forskellige retfærdighedsbegreber: ”Noget for noget” og ”nåde for intet”.

Fængselspræsten ved Møgelkær Statsfængsel, Jan Lange, har flere gange oplevet, at når han har prædikeret om, at Guds kærlighed gælder alle, uden undtagelse, sådan som vi ser i lignelsen om arbejderne i vingården, så kommer der ofte en af de store, brutale rockere hen til ham efter gudstjenesten og siger: Det der med at Guds kærlighed og at den gjaldt ham, det havde han aldrig hørt før. Men øh... den gælder vel ikke perkerne? Og sådan har vi nok alle nogle fjender, som vi ikke under Guds kærlighed. Jeg kan i hvert fald selv komme i tanke om nogle stykker. Men mine domme over andre er en dom over mig selv. Eller skulle jeg kunne gennemskue, hvad Gud ikke kan? Er jeg så hovmodig? Og samtidig så uforstandig, at jeg ikke kan se, at også de er kaldet? Selvom de er nogle dumme svin, der ødelægger Guds gode skabelse og freden. Jeg er nok så hovmodig og så uforstandig. Vi er sandsynligvis alle så hovmodige og så uforstandige. Og alligevel er også vi kaldet til arbejdet i vingården.

Vingården er et billede på livet. Og meningen med livet er at leve i de kald, vi hver især er blevet tildelt. Vi er kaldet af

Gud til livet; og Gud giver os nådigt af sine rigdomme uden at afveje, hvor meget vi har udrettet. Vi har del i nåden og frelsen, i den dagløn, der følger med kaldet. Og det betyder, at vi i Guds øjne er værdige til livet. Vi har lige værdi, vi er ligeværdige. Og vi er ikke sat på jorden for at bedømme og vurdere, om de andre nu gør det godt nok. Nej! Vi er sat på jorden for at gøre vores; for at leve i kaldet; for at tage tilværelsen på os, ansvarligt og samvittighedsfuldt; og så stole på, at det ikke kommer an på, hvor blændende vi udfylder vores kald; det kommer alene an på, at vi tør være i vores kald. Vi er kaldet til et helt liv fra fødsel til død, fra vugge til grav og fra dåb til begravelse, og i den tid er livet ikke ligegyldigt; det er meningsfuldt, fordi det er givet os af nåde, så vi kan leve i tillid til hinandens og Guds kærlighed, og så vi kan leve med et håb om, at livet rækker ud over dødens grænser.

Når vi er kaldet til livet, så er vi ikke blot kaldet til et arbejde. Vi er kaldet næstekærligheden. Vi er kaldet til et liv i en sammenhæng. Og når det gælder, så gælder det også, at vi er kaldet i lige høj grad – uanset mængden og

størrelsen af vores nådegaver. Vi kaldet i lige høj grad. Og som en af deltagerne i vores Luther-studiekreds i tirsdags pointerede: Det betyder, at også den, der er født uden arm; den, der er født med Downs syndrom; den handicappede; den homoseksuelle; den udbrændte; den funktionsnedsatte. Alle dem, der på Jesu tid var overflødige. Alle dem, der I dag "blot" er en belastning for samfundet. De er også kaldet, i lige høj grad som alle andre syndere; alle dem, der lykkes, og som kan sige: Jeg har betalt min skat og fortjent min pension.

Noget for noget og nåde for intet. Jeg tænker ikke, at vi kan ændre denne verdens retfærdighedsbegreb. Jeg kan ikke se, hvordan det skulle fungere. Men vi kan bide skammen i os og stå ved, at vores øje er ondt, fordi Gud er god. Ligesom de selvretfærdige syndere, de skjulte syndere, farisæerne og de skriftkloge, som nok var, som folk er flest, der blev vrede over Jesu omgang med de andre syndere, de åbenbare syndere; altså de spedalske, tolderne, de prostituerede og de fremmede. Skulle det være Guds godhed, at Han tager imod de syndere, så

kunne de klare sig uden! Og netop derfor hang Jesus på korset. Fordi de ikke kunne begribe; fordi de ikke kunne leve med så stor en kærlighed. Derfor korsfæstede de ham. Og derfor lod han sig korsfæste, for alt andet ville betyde, at han ikke stod ved den kærlighed. Og som han hang der på korset, sagde han derfor heller ikke: Nå, hvis de ikke vil have min kærlighed, så kan de leve uden. I stedet sagde han: Fader! tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør. Jeg ved ikke, om vi blev kaldet tidligt eller sent; sikkert begge dele. Men at være i tjeneste hos Gud, at leve i sit kald, er at opdage, at vi har stået ledig alt for længe; og at vi derfor må vende os mod Gud i taknemmelighed over, at han nådigt indbyder os til livet, selvom vi først begyndte arbejdet i ellefte time. Amen.